

ارزیابی کیفیت درونی و بیرونی برنامه ریزی درسی

سیده عصمت رسولی ۱ و علیرضا افشاری فرد ۲

۱- استادیار و عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد واحد ساری

۲- دانشجوی دکتری علوم تربیتی برنامه ریزی درسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری

چکیده

هدف از این پژوهش بررسی ارزشیابی کیفیت درونی و بیرونی برنامه ریزی درسی است. تحقیق حاضر از نوع توصیفی- اسنادی (کتابخانه ای) با روش فیش برداری می باشد. با توجه به سیر تحول، موضوع، اهداف و نظام ارزشیابی داده های پژوهش با مطالعه ی کتب مربوط به موضوع، پایان نامه ها و مقالات مروری مندرج در مجلات موجود، سایت های مختلف اینترنتی، منابع ماخذ موجود در دانشگاه ها همچون تعامل با متخصصین آموزشی جمع آوری شده و با روش جرج زداف تحلیل گردید. نتایج به دست آمده نشان داد که ارزیابی درون داد در نظام آموزشی می تواند در بهبود فعالیت های نظام آموزشی موثر باشد. یادگیرنده، مدرس و برنامه ی درسی مهم ترین عوامل درون داد است. در ارزیابی برون دادها مطلوبیت محصول (برون داد واسطه ای) و مطلوبیت ارتقای دانش آموزان از یک پایه به پایه ی بالاتر و موفقیت آنان در نیمسال تحصیلی مورد توجه قرار می گیرد. منظور از کارایی و اثربخشی آموزشی آن است که سطح معینی از عوامل درون داد و برون داد آموزشی به حداکثر رسانده شود.

کلید واژه: ارزیابی درون داد، ارزیابی برون داد، کارایی و اثربخشی آموزشی، برون داد واسطه ای

۱. مقدمه

اهمیت انتظارات (یاران آموزشی) ۱ از نظام های آموزشی را برای سنجش و ارزشیابی کیفیت رانمی توان انکار کرد. کیفیت یک نظام آموزشی نتیجه ی یک سلسله اقدامات و عملیات مشخص است که پاسخگوی نیازهای اجتماعی معین در یک نقطه زمانی و مکانی حاضراست. کیفیت نظام آموزشی عبارت است از میزان تطابق وضعیت موجود با الف - استانداردهای ازپیش تعیین شده ب- رسالت، هدف و انتظارات پس کیفیت نظام آموزشی با ارزشیابی عناصر آن مشخص می شود و موجب پیدایش مفاهیم (کیفیت جامع ۲) و (مدیریت کیفیت جامع) ۳ شده است.

در این پژوهش بررسی می کنیم که ارزیابی درونی و بیرونی در برنامه درسی به چه چیزی اطلاق می شود؟

۱- educationalptners(stakeholders)

۲- totalquality

۳- totalqualitymanagment

پیشینه ی پژوهش

تعریف ارزیابی درونی :

آگاهی از وضعیت موجود آموزشی برای بهبود وضعیت گروه آموزشی

ارزیابی درونی فرایندی است که در آن اعضای گروه آموزشی، هدف های گروه را تصریح کرده و عملکرد آن را مورد قضاوت قرار می دهند. ارزیابی درونی فرایندی تعیین، تهیه و گردآوری داده ها و اطلاعات مناسب، و مرتبط و به روز در باره ی واحد آموزشی به منظور قضاوت و تصمیم گیری جهت بهبود کیفیت و اصلاح ضعف ها از طریق مشارکت مستقیم اعضای هیات علمی است.

ارزیابی بیرونی یعنی تاچه اندازه نتایج نظام آموزشی، دانش آموختگان، نتایج پژوهش ها و آثار علمی و خدمات تخصصی ارائه شده در مقایسه با استانداردهای ازپیش تعیین شده (هدف و انتظارات) رضایت بخش هستند. پیشرفت تحصیلی در آموزش همگانی، به ویژه در آموزش ابتدایی از اهمیت ویژه ای برخوردار است. در مدت نیم قرن اخیر برنامه های سنجش پیشرفت تحصیلی در مقیاس ملی و بین المللی تدوین و به طور منظم اجرا گردیده است. از جمله به برنامه ی سنجش ملی پیشرفت تحصیلی امریکا، برنامه های سنجش پیشرفت تحصیلی در آموزش ریاضی، برنامه بهبود سواد خواندن می توان اشاره کرد. ایران نیز در برنامه های سنجش پیشرفت تحصیلی شرکت کرده و برنامه های پژوهشی تدوین و اجرا کرده و نتایجی به دست آمده است، برای مثال (کیامنش و نوری، ۱۳۷۷؛ کریمی ۱۳۹۰، بخشعلی زاده، کریمی و کبیری ۱۳۹۱) در آخرین سنجش تیمز که در سال ۱۳۹۰ (۲۰۱۱ میلادی) انجام گرفته است، ۶۳ کشور شرکت کرده بودند. در این برنامه پیشرفت تحصیلی پایه ی چهارم ابتدایی و هشتم دوره ی اول متوسطه در ریاضیات و علوم مورد سنجش قرار گرفته است. پژوهشگران با تحلیل نتایج به دست آمده و مقایسه ی آنها در مورد روند پیشرفت تحصیلی در سطح ملی و بین المللی به نتایج زیر دست یافتند.

عوامل موثر در پیشرفت تحصیلی عبارتند از:

۱- مراقبتهای بهداشتی و امنیتی غذایی کودک توسط خانواده ۲- خدمات پشتیبانی یادگیری در محیط یادگیری و سطح کلاس ۳- بودجه برای عرضه ی پاداش حمایتی به معلمان جهت یادگیری بهتر ۴- آموزش پیش از خدمت و ضمن خدمت معلمان جهت انجام وظیفه ی بهتر ۵- برنامه های درسی، شیوه های ارزیابی آموخته های دانش آموزان طبق استاندارد و رعایت معیارهای قرن ۲۱ مانند تفکر خلاق، حل مسئله، تفکر انتقادی و مشارکت ۶- ساختار سازمانی مدرسه یادگیری عمیق دانش آموزان را تسهیل کند.

پیشینه ی پژوهش

از جمله نکاتی که در پژوهش هانمایان شده ضرورت ارزیابی آموخته ها و به کاربردن بازخورد برای تحقق یادگیری است. در این راستا بر چهار محور: الف- یادگیری برای دانستن ب- یادگیری برای زیستن ج- یادگیری برای انجام دادن (عمل کردن) د- یادگیری برای همزیستی (مشاخ و بازرگان ۱۳۸۶)

دانش حاصل از این پژوهش هابعث شده سنجش هاقابلیت اعتمادواعتباربیش تری داشته باشند. پژوهش های دیگری در علوم شناختی نشان دهنده ی چگونگی یادگیری انسان وپی بردن به کارکرد مغز است. درارزشیابی استفاده از روش نوین به جای سنتی به اشتباهات پی می برد، مطالب رابه طور عمیق درک می کند و یادگیری در سطح بالای شناختی حاصل می شود. از طرف دیگر در این پژوهش هامشخص می شود عوامل تسهیل کننده ی یادگیری شامل موارد زیر است:

خواستن (انگیزه وتعهد)، تعامل بامنابع یادگیری (انجام دادن، تمرین کردن، پی بردن به اشتباهات و کوشش وخطا، درک مطالب ومی بردن به فایده ی آن ها، ارزیابی آموخته ها و باز خورد دادن) (بازرگان ۱۳۸۴ الف ۲۰۰۷) برای اساس، ارزیابی آموخته های یادگیرنده موجب می شود تعهد و انگیزه ی اوافزایش یابد و به اشتباهاتی که در یادگیری مرتکب می شود پی ببرد بازرگان ۱۳۸۴ الف ۲۰۰۷، در دهه ی گذشته درباره ی یادگیری ونقش ارزشیابی آموخته هادر تسهیل فرایندهای یادگیری پژوهشهای چندی انجام گرفته است. از جمله تحقیقاتی تحت عنوان (علم یادگیری) یا (چگونگی یادگیری) انجام شده می توان اشاره کرد. (N, R, c2004, ۲, ۲۰۰۷ D elor, 1998; OEcD/CERI)

مواد و روش ها

این مقاله مروری از نوع توصیفی اسنادی (کتابخانه ای) باروش فیش برداری می باشد و برای گردآوری داده های پژوهش به کمک مطالعه ی کتب مربوط به موضوع پایان نامه های فارغ التحصیلان، مقالات مندرج در مجلات وسایت های مختلف اینترنتی، منابع وماخذ در دانشگاه هاهمچنین تعامل بامتخصصین آموزشی جمع اوری سپس باروش جرج زداف بردی تحلیل گردید. مدل بردی برای پژوهش تطبیقی شامل چهار مرحله ی توصف، تفسیر، همجواری ومقایسه است.

هدف ارزیابی درونی

فراهم آوردن اطلاعات مناسب وبه روز درباره ی واحد آموزشی برای قضاوت درباره کیفیت واستفاده ارفرصت موجود

هدف ارزیابی بیرونی

افزایش تفکرواندیشه تابه اهداف والوافعالیت های واقعی کمک کنند واعتماد به نفس داشته باشند.

مزایا و فواید ارزیابی درونی

۱- شناسایی ضعف وقوت گروه آموزشی ۲- تلاش در جهت رفع نقاط ضعف گروه آموزشی ۳- استفاده از تجارب دیگر ۴- فرصت ابراز نظر نظام آموزشی که باید ارزیابی شود شامل عناصری است که عبارت است از: درون داد، فرایند، محصول، برون داد، پیامد کیفیت درون دادهای نظام نمایانگر کیفیت نظام آموزشی است.

تعریف درون داد

درون داد عبارت است از میزان مطابقت درون دادهای نظام آموزشی (ویژگی های رفتاری، ورودی یادگیرندگان، قابلیت های مدرسان، برنامه های درسی وغیره) با استانداردهای از قبل تعیین شده یا هدف ها (انتظارات)

تعریف برونداد

برونداد یعنی این که تاچه اندازه نتایج نظام آموزشی (دانش آموختگان، نتایج پژوهش ها و آثار علمی وخدمات تخصصی عرضه شده) در مقایسه با استانداردهای از قبل تعیین شده مانند هدف وانتظارات (رضایت بخش هستند. فرایند عبارت است از رضایت بخشی فرایند یاددهی ویادگیری

پیامد

پیامد یعنی وضعیت اشتعال به کار دانش آموختگان (از دیدگاه خودشان، والدین، استخدام کننده) رضایت بخش باشد.

عناصر نظام آموزشی عبارتند از درون داد، فرایند، برون داد، پیامد

بحث مادر این جادرمورد ارزیابی درون داد و برون داد در آموزش است.

ارزیابی عوامل درون داد

درمیان

عوامل درون داد نظام آموزشی سه عامل: یادگیرنده، مدرس، و برنامه ریزی آموزشی مهم ترین عوامل هستند. عوامل بالاتاثر بسزایی در بهبود کیفیت نظام آموزشی دارند. هدف ارزیابی یادگیرنده قضاوت درباره ی رفتار و رودی آنان در برنامه های دوره های آموزشی است. ارزیابی در مرحله ی آغازین و مراحل بعدی آموزش برای این است که درباره ی ضرورت آموزش جبرانی و پیش نیازها تصمیم گیری شود. با ارزیابی دانش و مهارت و توانایی عملی دانش آموزان در میان وضعیت موجود با وضعیت مطلوب رانقایسه می کنیم و در صورت مشاهده ی تفاوت قابل ملاحظه نسبت به آموزش جبرانی اقدام می شود تا کیفیت آموزشی مطلوب حاصل گردد. دومین درون داد نظام آموزشی معلمان هستند که باید ارزیابی شوند

پرورش معلمان و مربیان

ارزیابی معلم

۱- ارزیابی تکوینی که با داده ها قضاوت می شود.
۲- ارزیابی پایانی عملکردها که با آزمون همراه است.
ارزیابی معلم از طریق مصاحبه، آزمون دانش و مهارت و نگرش، نظر همگنان، مشاهده در کلاس، نظرخواهی دانشجویان، خودسنجی معلم، ملاحظه ی رشد صلاحیت های تخصصی حرفه ای معلم، صورت می پذیرد.

عوامل کارایی معلم

۱- آخرین مدرک تحصیلی ۲- آموزش ضمن خدمت ۳- سن، تجربه ی تدریس ۴- ترک خدمت (استعفا یا بازنشستگی) ۵- رشته ی تحصیلی ۶- محل تولد ۷- توانایی تخصصی ۸- توانایی کلامی ۹- نگرش ۱۰- در دسترس بودن شماره ی ۱ و ۲ مدرک و ضمن خدمت نشانه ی آمادگی جهت خدمت است. مرتبط بودن رشته نیز جهت تسلط در تدریس است. توانایی کلامی معلم در برقراری ارتباط با دانش آموزان اهمیت دارد و نگرش معلم و در دسترس بودن برای بازدهی و اثربخشی است. د- آموزش عمومی

وظایف آموزش عالی در رشته های علمی خود، اهداف و رسالت ها و وظایف همچون پرورش شهروند خوب، متعهد، مسئول، خلاق، توانا و انتقال میراث فرهنگی و ارزش هاست که از اهمیت بسزایی برخوردار هستند.

در ارزیابی کتاب های درسی باید موارد زیر را رعایت کرد:

- ۱- میزان کمک کتاب درسی به نعلم و یادگیرنده جهت تحقق اهداف آموزشی
- ۲- میزان به روز بودن چاپ کتاب
- ۳- پوشش خوب مطالب آموزشی شامل: به هنگام بودن مطالب، ملحوظ بودن گروه های اقلیت اجتماعی، و زیر فرهنگ ها، قومیت های نژادی، بری بودن از سوگیری نژادی جنسیتی، عرضه ی مطالب عینی درباره ی موضوعهای بحث انگیز و نظرهای گوناگون رایج در جامعه، عرضه ی مثال هایی درباره ارتباط محتوای درسی با محتوای درسی دیگر
- ۴- میزان روشن و دقت عرضه ی مفاهیم و تعمیمها و رابطه ها ۵- میزان جذابیت کتاب برای دانش آموزان ۶- میزان سهولت مطالعه ی کتاب ۷- چاپ برجسته ی واژه های جدید و دشوار کتاب ۸- میزان سهولت در خواندن نمودار و جدولها ۹- میزان سهولت در خواندن و درک نقشه ها و مقیاسها ۱۰- اجزای کتاب شامل موارد زیر است: فهرست مطالب، فهرست اعلام، رئوس مطالب اصلی، هر فصل، خلاصه ی مطالب فصل و دوره ی مفاهیم، تعمیمها و روابط عرضه شده در فصل

۱۱- عرضه ی مطالب تازه و مطرح کردن موضوع و موقعیت اجتماعی ۱۲- برجسته بودن نقل و قول ها ۱۳- عرضه ی منابع پیشنهادی برای مطالعه ی بیش تر ۱۴- عرضه فعالیت های پیشنهادی در آخر فصل ۱۵- عرضه گونه ی متنوع سوالات ۱۶- استحکام صحافی کتاب برنامه ی درسی به عنوان سومین عامل برون داد است که باید ارزیابی شود تا امکان بهبودی نظام آموزشی حاصل شود

ارزیابی برنامه ی درسی شامل تمام مراحل تدوین برنامه
درسی می شود.

پنج کارکرد ارزیابی برنامه ی درسی عبارت است از:

- ۱- تشخیص مشکلات یادگیری برای توصیه مواد آموزشی مناسب ۲- تجدیدنظر در برنامه ی درسی ۳- مقایسه ۴- پیش بینی نیازهای آموزشی ۵- تعیین این که آیا هدف های آموزشی تحقق یافته است؟
 - سوالاتی که در ارزیابی برنامه ریزی درسی مطرح می شود عبارت است از:
 - ۱- هدف های برنامه درسی تا چه اندازه نیازهای یادگیرنده را برآورده م کند؟
 - ۲- محتوای برنامه درسی تا چه اندازه در تحقق هدف های آموزشی از مطلوبیت برخوردار است؟
 - ۳- راهبردهای یاددهی - یادگیری تا چه اندازه تحقق هدف های آموزشی را تسهیل می کند؟ ۴- ارزیابی تکوینی عملکرد یادگیرنده تا چه اندازه بازخور لازم را فراهم آورده و تحقق هدف های آموزشی را میسر کرده است؟
- ارزیابی فرایند

قضاوت درباره ی راهبردها

در فرایند یاددهی و یادگیری هدف آن است که درباره ی مطلوبیت راهبردهای یلدهی و یادگیری قضاوت به عمل آید.

ارزیابی تکوینی آموخته های یادگیرندگان

الف - ارزیابی برای آموختن

هدف این ارزیابی قضاوت در مورد درک دانش و مهارت یادگیرنده است.

ب - ارزیابی به مثابه آموختن

هدف تقویت مسئولیت پذیری یادگیرنده از طریق تشویق او به (خودارزیابی) است.

یعنی یادگیرنده در طول فرایند یادگیری نسبت به میزان یادگیری خود آگاهی یابد.

ج - ارزیابی از آموخته

هدف گواهی کردن میزان یادگیری است.

پس برای تصدیق تحقق یادگیری در راستای اهداف داده ها و اطلاعات گرد آوری می شود.

به عبارتی ارزیابی پایانی انجام می شود.

اصول ارزیابی تکوینی آموخته ها

- ۱- ارزیابی به منظور بهبود عملکرد باشد ۲- ارزیابی نمایانگر تلاش یادگیرنده در طول زمان باشد. ۳- ارزیابی به عنوان بخشی از طرح درس مورد نظر قرار بگیرد. ۴- در آغاز درس نسبت به چگونگی ارزیابی اطلاع رسانی شود. ۵- از ارزیابی موثق (اصیل) که نمایانگر محیط یادگیرنده است استفاده شود. ۶- در ارزیابی هدف مشخص با سواستنادار ارزیابی شود ۷- برای ارزیابی از منابع متنوع استفاده شود. ۸- ابزار ارزیابی قابل اعتماد و معتبر باشد. ۹- فرایند ارزیابی مسنم باشد. ۱۰- نتایج ارزیابی به عنوان بازخورد برای تلاش بیش تر یادگیرنده بازتاب داده شود.

ارزیابی برون دادها

منظور از برون دادها نتایج حاصل از کوششهای نیمسال تحصیلی یا پایان سال تحصیلی یا بازده میان دوره ای است.

منظور از ارزیابی آنها، توصیف نتایج میان دوره ای حاصل شده و بازخورد جهت بهبودی است. این نوع ارزیابی به قضاوت درباره ی عملکرد یادگیرنده می پردازد.

در ارزیابی آموختگان آموزش اهی هدف درباره ی دانش، نگرش، مهارت های کسب شده ی یادگیری است، اما در ارزیابی نظام دانشگاهی، علاوه بر ارزیابی یادگیرنده، به ارزیابی دانش تولید شده و آثار علمی و خدمات تخصصی عرضه شده پرداخته می شود. مثلا در علوم پزشکی، درباره ی این که خدمات بهداشتی-درمانی عرضه شده تاچه اندازه در رفع نیاز منطقه موثر بوده قضاوت می شود در ارزیابی پیامدهای نظام آموزشی، هدف قضاوت درباره ی مطلوبیت اشتغال به کار دانش آموختگان است. یعنی کارکرد مطلوب شاغلین مدنظر است. در مورد درآمد موقعیت اجتماعی و نیز میزان تاثیرگذاری بر جامعه ی محلی و ملی قضاوت می شود.

ارزیابی در نظام های آموزشی شامل: الف- اثربخشی ب- کارایی آموزشی است.

کارایی آموزشی شامل الف- کارایی درونی (اثربخشی نسبت به هزینه) ب- کارایی برونی اثربخشی یعنی تاچه اندازه برون دادهای مطلوب حاصل شده است.

مفهوم درون دادهای کارایی یعنی اثربخشی نسبت به هزینه ها

وقتی به نشانگرهای درون داد، فرایند و پیامد توجه می شود منظور از ارزیابی کارایی است.

ارزیابی = کارایی

وقتی به نشانگرهای برون دادهای نهایی یا برون داد واسطه ای توجه می شود منظور اثربخشی است.

برون داد نهایی یا برون داد واسطه ای = اثربخشی

منظور از ارزیابی کارایی آموزشی قضاوت درباره ی این که برای سطح مطلوب برون داد (دانش، آموخته، آثار علمی، خدمات تخصصی) چه حداقلی از درون داد و فرایند کفایت می کند. در ارزیابی کارایی باید برون دادهای پیامدها ارزیابی شوند. در ارزیابی برون دادهای نظام آموزشی، تغییرات دانش، نگرش، و توانایی های پرورش یافته قضاوت کرد. پس علاوه بر برون دادهای پیامدهای نظام آموزشی توجه کرد. مانند اشتغال، درآمد، الگوی مصرف، رضایت شغلی حرفه ای، نگرش فردی اجتماعی، باورداشت ها، مشارکت سیاسی، نگرش اقتصادی، اجتماعی، باورداشت ها و رفتار مذهبی اخلاقی

کارایی درونی چیست؟

هنگامی که برون دادهای نهایی نظام آموزشی نسبت به هزینه های به عمل آمده مدنظر قرار گیرد. پس در مبحث کارایی دورنی طرح هایی الویت دارند که نسبت بهره دهی به هزینه ی آنها بیش تر باشد.

کارایی برونی چیست؟

چنانچه پیامدهای آموزشی نسبت به درون دادهای آن در نظر گرفته شود ارزیابی برونی نامیده می شود. آثار بلند مدت برون دادهای نظام آموزشی شامل درآمد مادام العمر، احتمال اشتغال، هویت شغلی، موقعیت اجتماعی، مشارکت سیاسی، آگوهای مصرف و پس انداز و جنبه های دیگر است. برای ارزیابی کارایی آموزشی باید برون دادها را اندازه گیری کرد که دشوار است اما با توجه به این که باید به ارزیابی اثربخشی پرداخته شود پس باید درون دادها را بررسی کنیم.

عوامل کارایی معلم

۱- آخرین مدرک تحصیلی ۲- آموزش ضمن خدمت ۳- سن، تجربه ی تدریس ۴- ترک خدمت (استعفا یا بازنشستگی) ۵- رشته ی تحصیلی ۶- محل تولد ۷- توانایی تخصصی ۸- توانایی کلامی ۹- نگرش ۱۰- در دسترس بودن شماره ی صو ۲ مدرک و ضمن خدمت نشانه ی آمادگی جهت خدمت است. مرتبط بودن رشته نیز جهت تسلط در تدریس است. توانایی کلامی معلم در برقراری ارتباط با دانش آموز اهمیت دارد و سن و نگرش معلم و در دسترس بودن برای بازدهی و اثربخشی است.

د- آموزش عمومی

وظایف آموزش عالی در رشته های علمی خود، اهداف و رسالت ها و وظایف همچون پرورش شهروند خوب، متعهد، مسئول، خلاق، توانا و انتقال میراث فرهنگی و ارزش هاست که از اهمیت بسزایی برخوردار هستند.

عوامل برون داد

الف- ارزیابی مستمر آموخته ها

ارزیابی تکوینی در فرایند یاددهی نقش دارد اما ارزشیابی پایانی آموخته ها جهت گواهی کردن دستاوردهای یادگیری است.

ویژگی های ارزیابی مستمر

کل نگر (نمایان ساختن یادگیری از طریق گفتن، به تصویر کشیدن، نشان دادن، فرایندمداری، به هم تنیده بودن با تدریس و یادگیری، یادگیرنده - محور (تقویت مسئولیت پذیری در یادگیری)؛ افزایش قابلیت اطمینان، دسترسی آسان به به اطلاعات مربوط به پیشرفت تحصیلی در تحقق هدف ها و دریافت بازخورد.

برای یادگیری مستمر باید کارهای زیر انجام داد:

مشارکت هم کلاسان در فرایند ارزیابی باگفت و شنود ۲- بازبینی پیشرفت یادگیری از طریق مشاهده و استفاده از منابع ۳- تهیه ی رخساره ای از بازنماییهای ذهنی یادگیرنده ۴- تهیه ی پوشه ی عملکرد (کار یادگیرنده) ۵- شبیه سازی ۶- ایفای نقش ۷- مناظره ۸- یاددهی به فرد یا گروهی از یادگیرندگان ۹- عرضه شفاهی مطالب توسط یادگیرنده ۱۰- تشکیل گروه های کانونی برای بحث درباره ی موضوع درسی ۱۱- استفاده از مقیاس درجه بندی ۱۲- استفاده از آزمون کتبی ۱۳- مصاحبه ۱۴- مسئولیت دادن به یادگیرنده برای عرضه گزارش خود- ارزیابی ۱۵- عرضه ی نمونه کارهای انجام شده به وسیله یادگیرنده ۱۶- استفاده ی مثبت از داده ی حضور غیاب ۱۷- استفاده ی مثبت از اسناد مربوط به مدرسه (برنامه ها و سیاست های آموزشی) ۱۸- استفاده از گزارش مشاهده گران دیگر ۱۹- هدف گذاری به وسیله ی یادگیرنده

و تجدیدنظر در آن ۲۰- نظرخواهی از یادگیرنده درباره ی چگونگی بازنمایی لحظات یادگیری در تحقق هدف های درس

معایب ارزیابی آموخته ها

۱- اندازه گیری برون داد یادگیری نه فرآیند آن ۲- دلسردی یادگیرنده از تلاش بیش جهت یادگیری ۳- توجه بیش از اندازه به عینی بودن اندازه گیری ها ۴- مورد غفلت قرار گرفتن دانش قبلی یادگیرنده در رویکرد ارزیابی مستمر یادگیری (نوبن) به موارد زیر توجه گردد:

۱- پاداش به تلاش برای یادگیری ۲- جلوگیری از احساس شکست ۳- افزایش احتمال موفقیت ۳- تشخیص موفقیت و پند گرفتن از نحوه ی دستیابی به آن ۴- تمیز عدم موفقیت و تصحیح کردن مسیر نامطلوب یادگیری

نتیجه گیری

ارزیابی درون داد در نظام آموزشی موثر در بهبود نظام آموزشی است.

ارزیابی درون داد یعنی مطلوبیت محصول (برون داد واسطه ای) توزیع نمره ی پایان سال تحصیلی است.

در ارزیابی برون داد پیش دانشگاهی تعداد دانش آموختگان، میزان نگرش، دانش و توانایی ها قضاوت می شود.

در ارزیابی برون داد مطلوبیت اشتغال، درآمد، تاثیر بر فعالیت های اجتماعی و سیاسی مورد قضاوت قرار می گیرد.

کارایی و اثربخشی یعنی مثلاً بعد از سه سال هزار نفر در مقطع راهنمایی متوسطه ی اول نگرش دانش آنها در سطح بالا باشد اما هزینه ثابت باشد و افزایشی نداشته باشد در این صورت نظام آموزشی کارایی دارد.

منابع

۱. ملکی، حسن (۱۳۷۷) سازماندهی محتوای برنامه درسی، تهران، انتشارات مدرسه
۲. لوی، الف (۱۳۷۸) برنامه ریزی درسی مدارس!، ترجمه: فریده مشایخ، تهران، انتشارات مدرسه

۳. واحدیان، محرم. آقاده، محمد (۱۳۷۷) فرایند برنامه ریزی درسی، تهران، آییژ
۴. مقاله: فتحی واجارگاه، کورش. شفیع، ناهید. ارزشیابی کیفیت تدریس. فصلنامه مطالعات برنامه درسی (۱۳۸۶)
۵. فتحی واجارگاه، کورش (۱۳۷۷) اصول برنامه ریزی درسی، تهران: ایران زمین
۶. مهر محمدی، محمود (۱۳۸۲) برنامه درسی، نظرگاهها رویکردها و چشم اندازها، مشهد. آستان قدس رضوی